

Wyniki badania

Ewaluacja Programu LIDER

EGO s.c.

Wykorzystana metodologia

analiza dokumentacji: kontekstowej, programowej, dot. in. programów

3 IDI w NCBR

5 IDI z Wykonawcami projektów LIDER

1 FGI z Wykonawcami projektów LIDER

3 IDI z RMN

93 CAWI z Wykonawcami projektów LIDER oraz 104 CAWI z grupą porównawczą naukowców rozpoczynających karierę naukową

analiza dokumentacji projektowej

2 FGI z Wykonawcami projektów LIDER

4 IDI z członkami Zespołu Kwalifikacyjnego

12 IDI z przedstawicielami jednostek goszczących

benchmarking

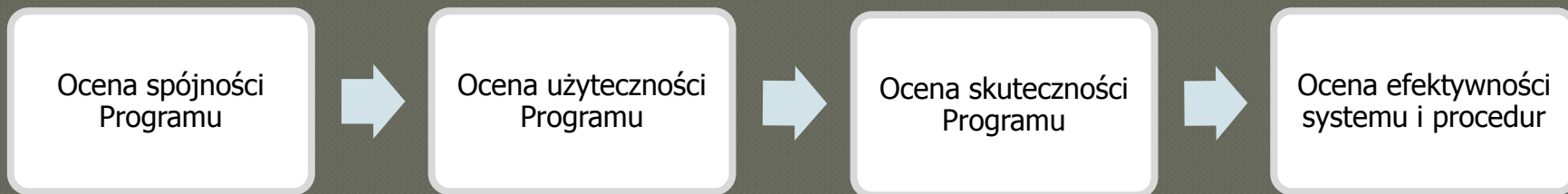
3 studia przypadków

analiza ryzyka

ocena

innowacyjności

Struktura prezentacji wyników

Ocena wewnętrznej spójności Programu

Trzy pierwsze cele sformułowane w Programie:

- poszerzenie kompetencji młodych naukowców,
- umożliwienie tworzenia własnych zespołów,
- stymulowanie współpracy naukowców z przedsiębiorstwami

oraz powiązane z nimi wskaźniki
zostały zaplanowane prawidłowo.

Ocena wewnętrznej spójności Programu

Trzy kolejne cele:

- stymulowanie mobilności międzysektorowej, międzyuczelnianej oraz między jednostkami naukowymi;
- zwiększenie wydatków przedsiębiorstw na badania naukowe i prace rozwojowe służące gospodarce oraz
- wzmocnienie współpracy przedsiębiorstw z jednostkami naukowymi sektora publicznego

budzą wątpliwości co do możliwości ich realizacji w ramach Programu LIDER.

Ocena zewnętrznej spójności Programu – ocena rozłączności

Na poziomie:

- kryteriów formalnych,
- rodzaju finansowanych projektów oraz
- wysokości budżetu

LIDER jest w sposób istotny rozłączny z innymi podobnymi pod względem misji i celów programami wspierania młodych naukowców.

Ocena zewnętrznej spójności Programu – ocena komplementarności

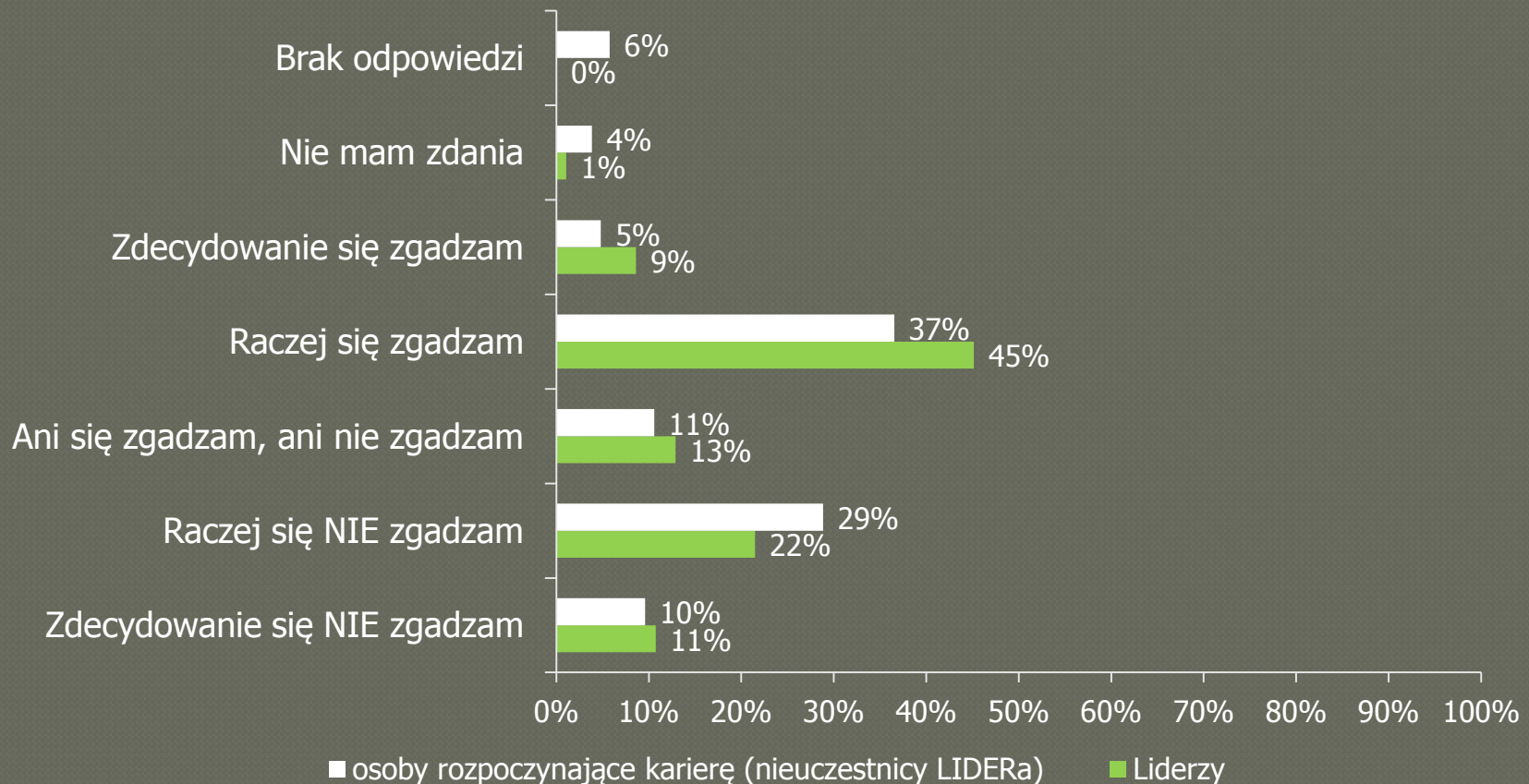
Respondenci badań jakościowych (Liderzy, ZK, JG) wskazywali na **istnienie luki** w architekturze wsparcia.

Luka pojawiała się w dwóch kontekstach:

- wieku,
- możliwości wykorzystania wyników wypracowanych w ramach projektów LIDER.

Ocena zewnętrznej spójności Programu – ocena komplementarności

Czy zgadza się Pani/Pan z twierdzeniem - Obecnie dostępne środki na badania naukowe zapewniają możliwość finansowania projektów badawczych na każdym etapie ścieżki naukowej.

Ocena zewnętrznej spójności Programu – ocena komplementarności

Badania jakościowe wskazują na
istnienie dwóch grup Liderów:

- zastanawiających się nad kontynuacją prac badawczych podjętych w ramach LIDERA,
- zamierzających szukać po zakończeniu projektu LIDER dogodnej dla siebie formy finansowania kariery naukowej (np. starając się o granty na nowe pomysły badawcze czy na stworzenie nowego zespołu badawczego).

Ocena zewnętrznej spójności Programu – ocena komplementarności

Część projektów LIDER odpowiada fazie prac badawczych określanej jako **proof of concept**.

W przypadku tych projektów przejście do fazy prac rozwojowych może okazać się problematyczne:

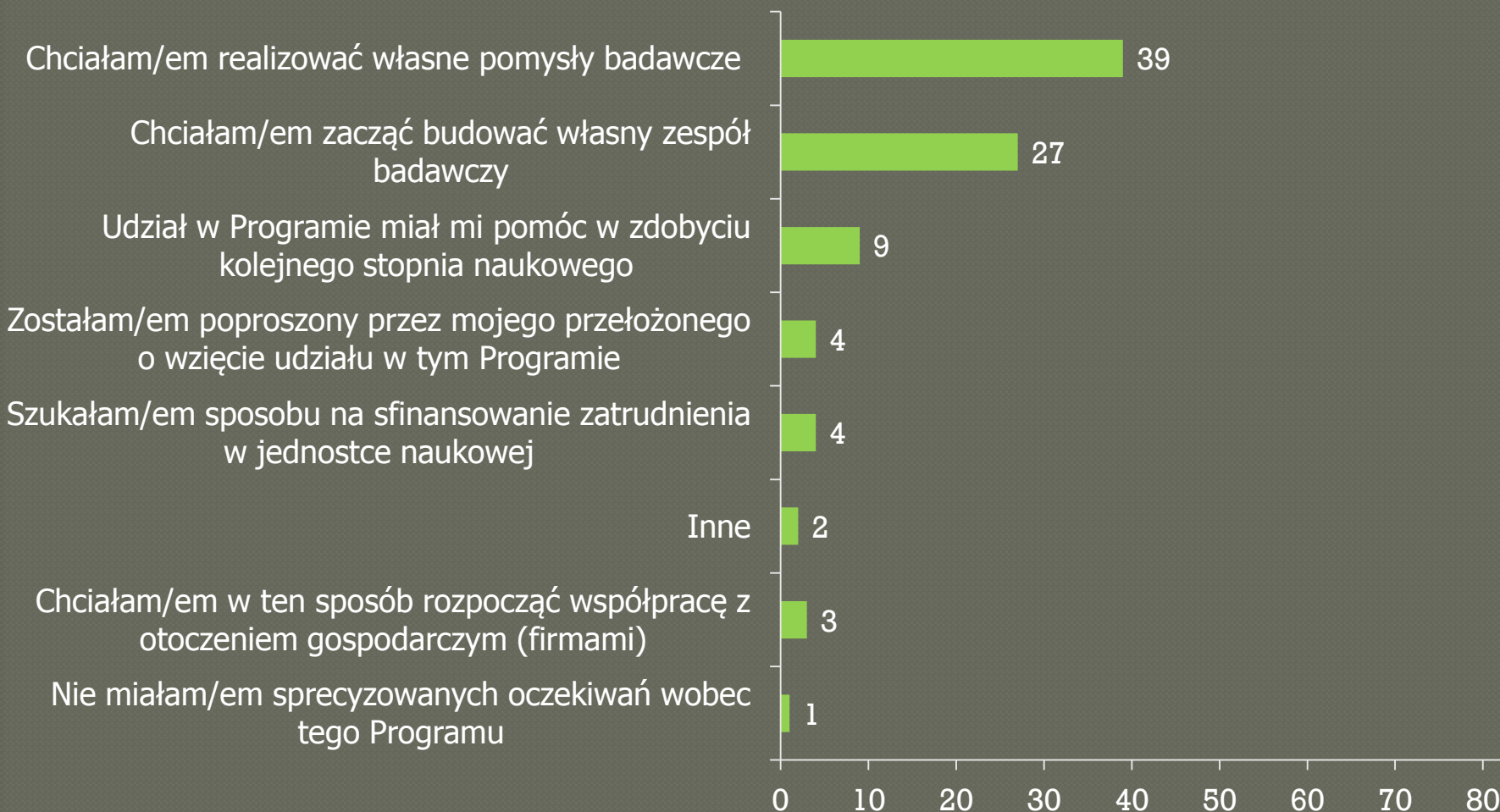
- zbyt duża konkurencja w programach typu PBS,
- trudny do spełnienia wymóg udziału firmy.

Ocena użyteczności Programu

Ocena użyteczności Programu

Jakie miał(a) Pani/Pan oczekiwania związane z udziałem w Programie LIDER?

Ocena użyteczności Programu

Porównanie oferty Programu LIDER:

- wsparcie samodzielnych projektów badawczych,
- możliwość budowy zespołu

do potrzeb oraz oczekiwań grupy docelowej
potwierdza użyteczność Programu.

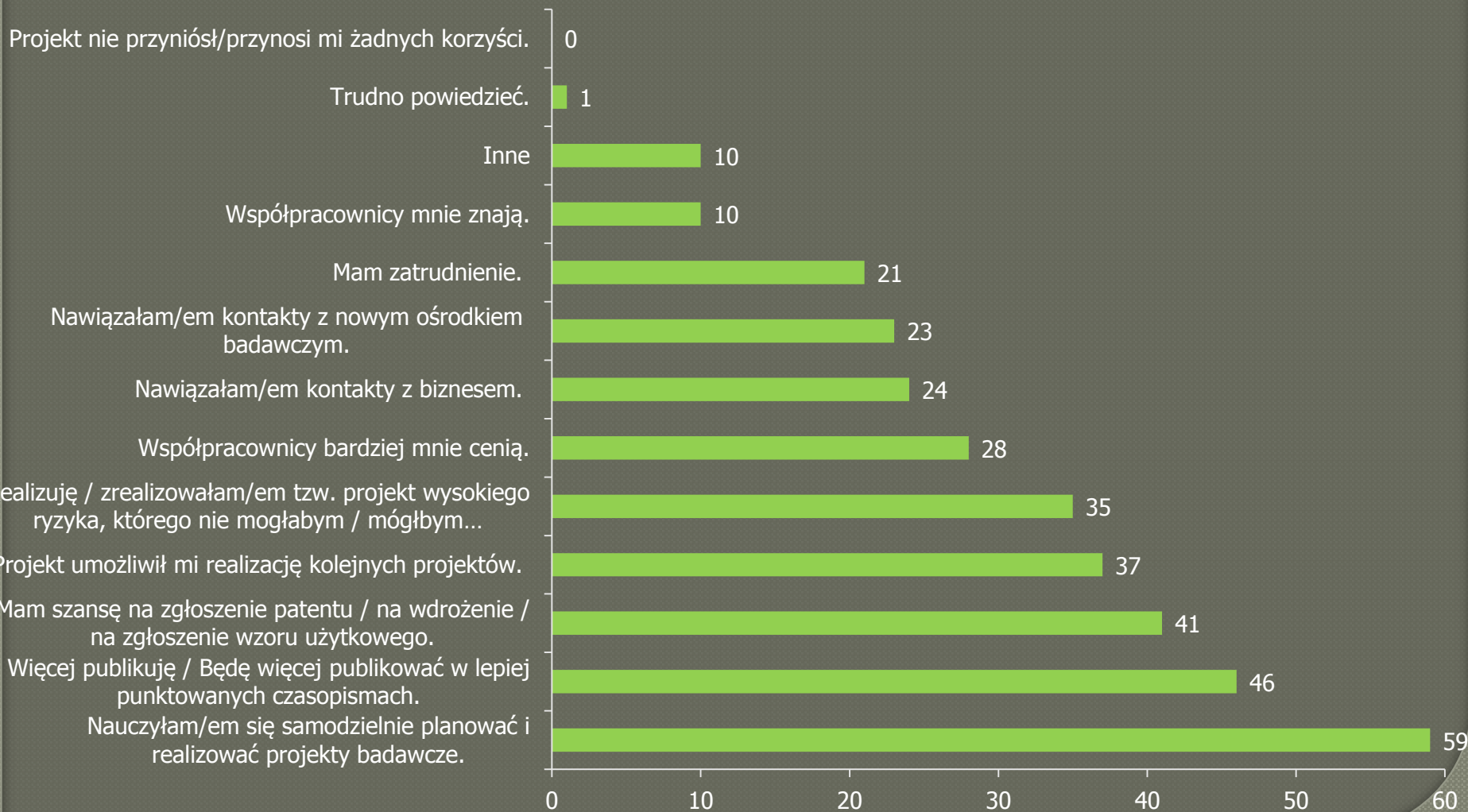
Ocena skuteczności Programu – poziom uczestników

W oczach uczestników Programu LIDER:

- wzrósł ich potencjał związany z uzyskiwaniem oraz prowadzeniem grantów badawczo-wdrożeniowych;
- większa liczba publikacji jako istotna korzyść z realizacji badań;
- szanse na zgłoszenie patentu, wdrożenie rozwiązania testowanego w ramach projektu.

Ocena skuteczności Programu – poziom uczestników

Jakie korzyści przyniosła/ przynosi Pani/Panu realizacja projektu LIDER?

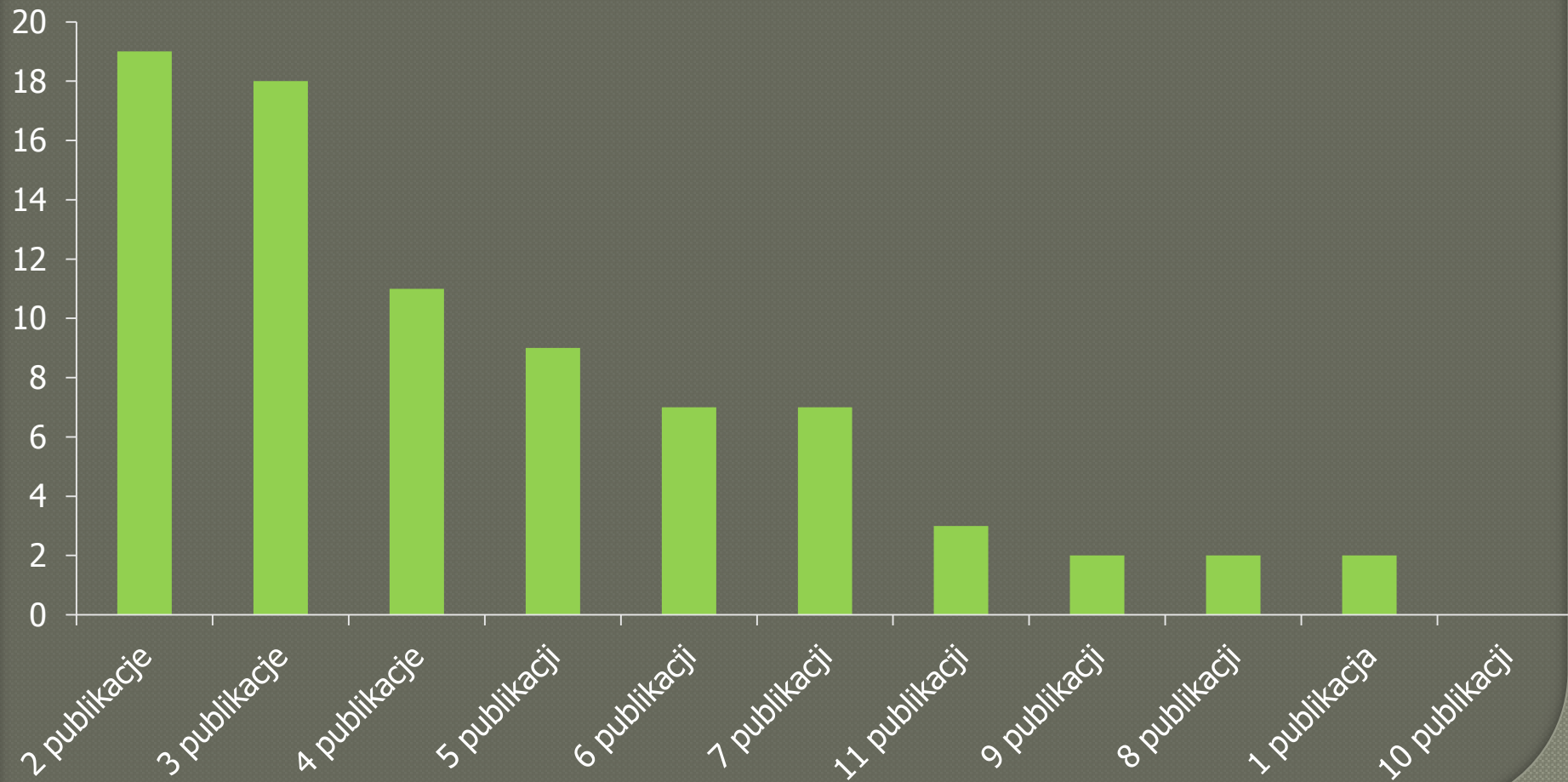
Ocena skuteczności Programu – poziom uczestników

Kroki podjęte lub planowane do podjęcia w celu wdrożenia rezultatów realizowanego projektu:

- promocja rezultatów projektu na forach branżowych (targi specjalistyczne, publikacje w czasopismach branżowych, udział w konferencjach),
- przeprowadzenie procedury opatentowania rozwiązań powstałych w wyniku projektu,
- kontynuacja rozpoczętej wcześniej współpracy z partnerami zewnętrznymi (np. biznes, szpitale) w celu praktycznego wdrożenia rozwiązań z projektu.

Ocena skuteczności Programu – poziom uczestników

Ile publikacji związanych z wynikami projektu LIDER Pani/Pan opublikowała dotychczas?

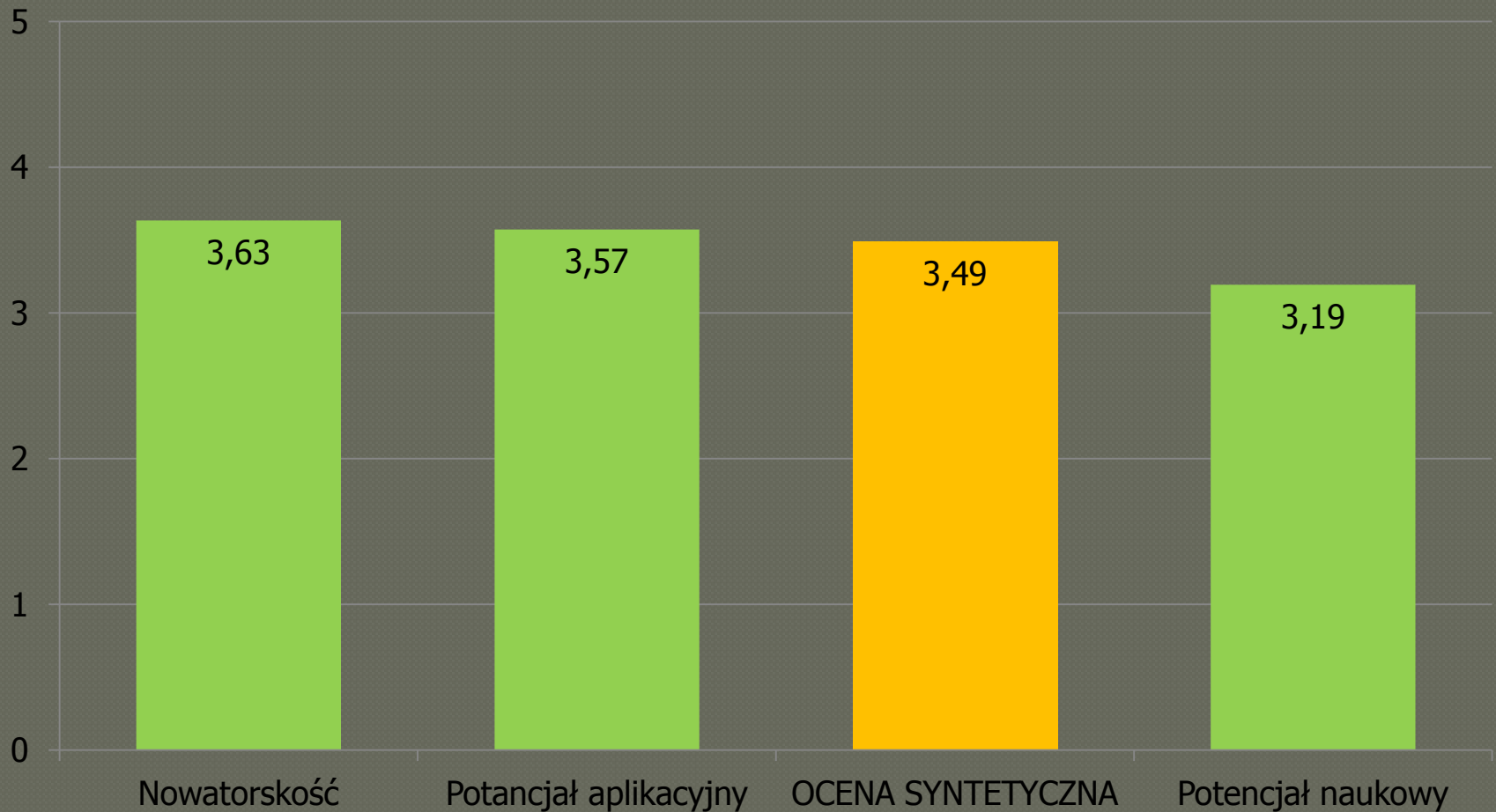

Ocena skuteczności Programu – poziom uczestników

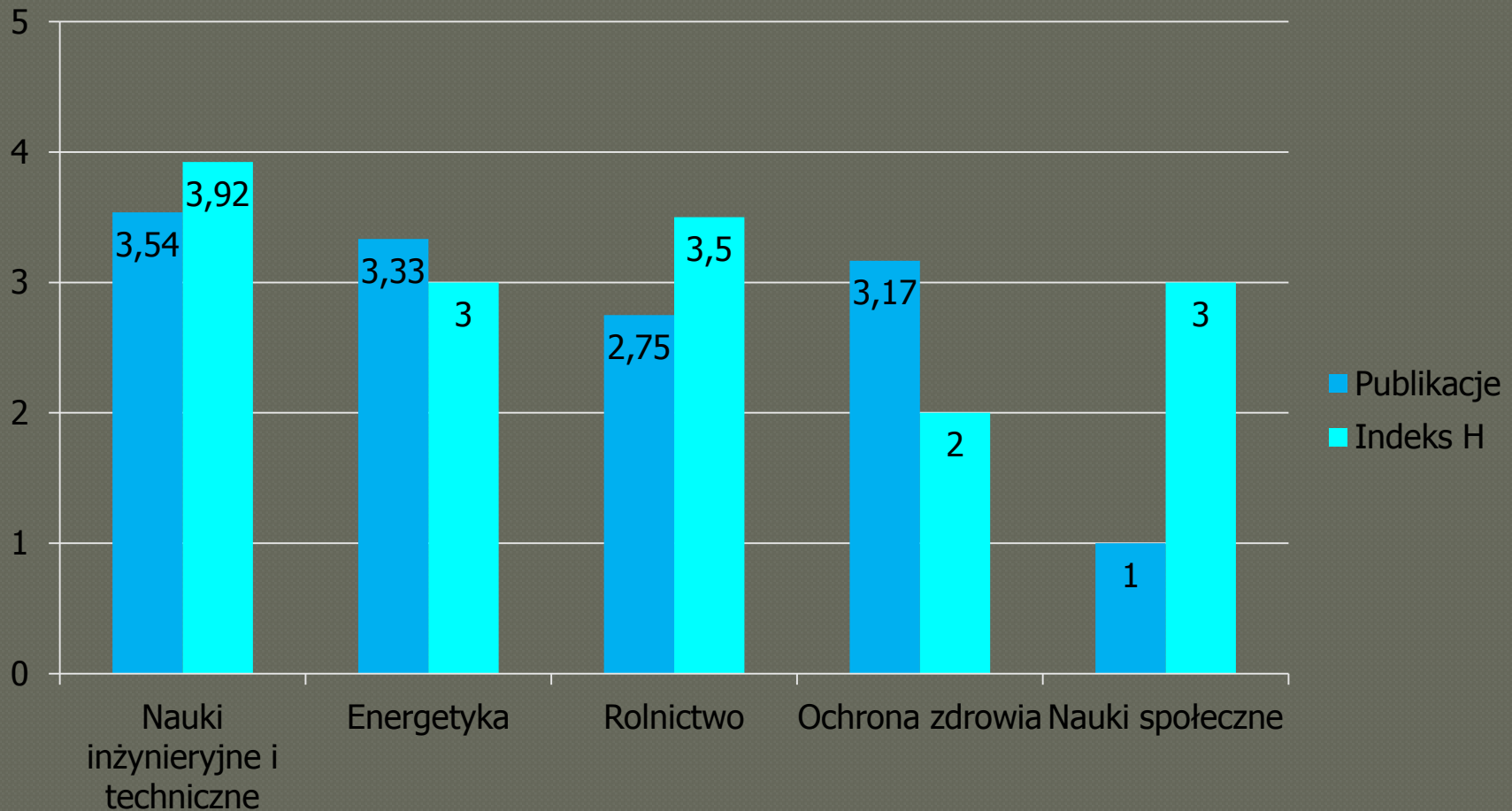
Program LIDER osiągnął lub osiągnie **swoje cele** w zakresie:

- wzrostu samodzielności jego beneficjentów,
- zwiększenia liczby i prestiżu ich publikacji.

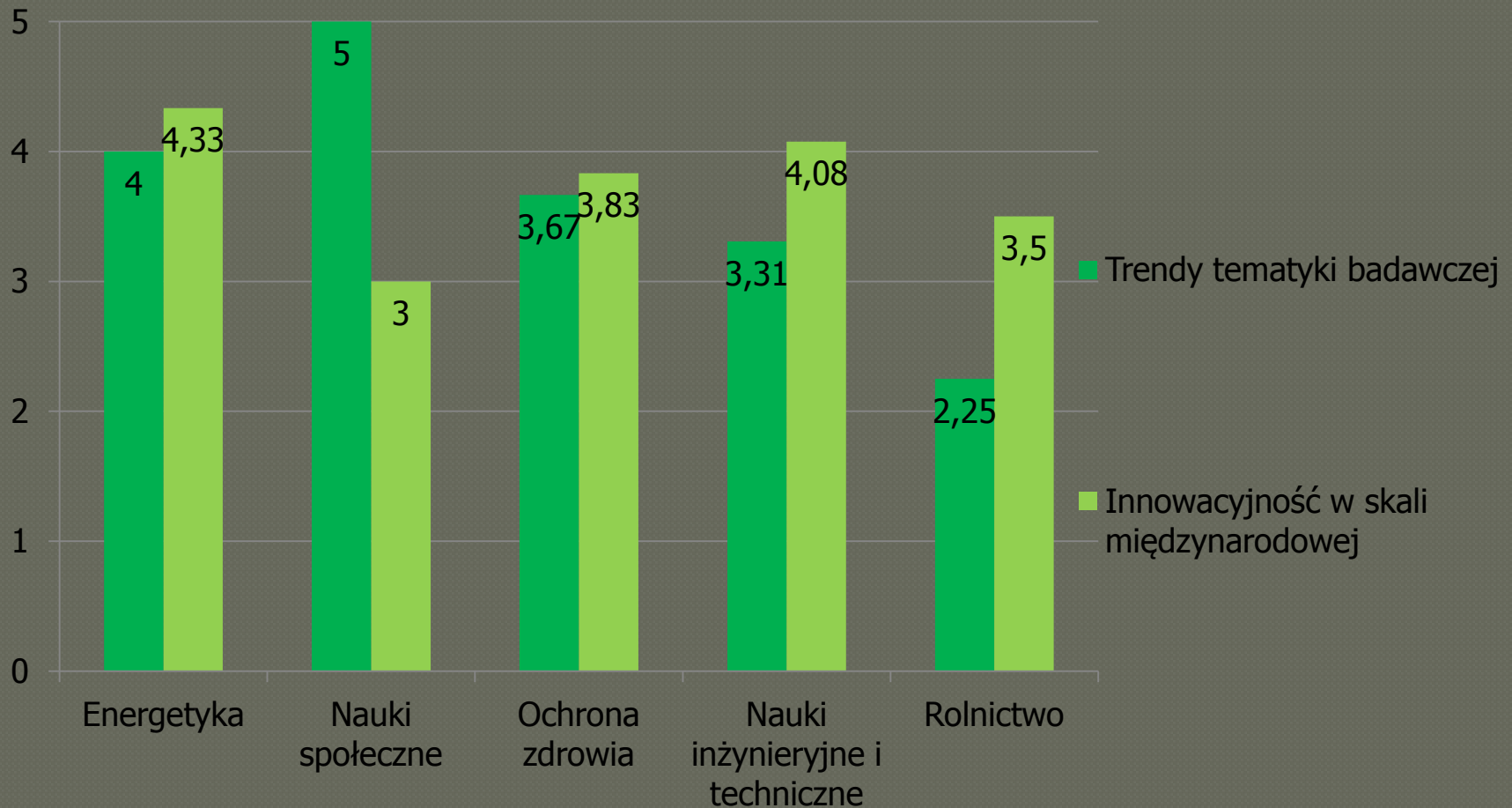
Ocena skuteczności Programu – poziom projektów

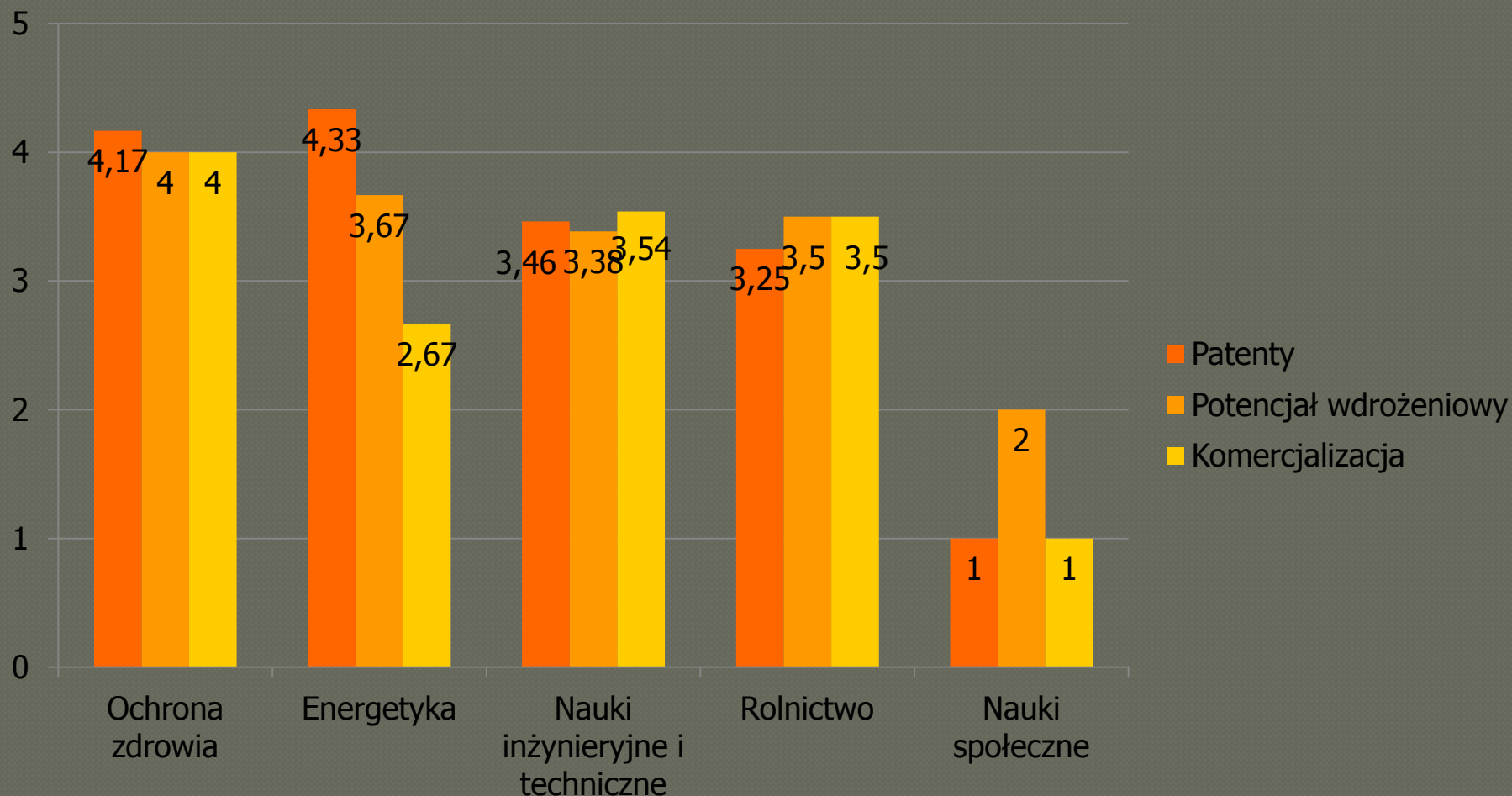
Ocena skuteczności Programu – poziom projektów

Ocena skuteczności Programu – poziom projektów

Ocena skuteczności Programu – poziom projektów

Ocena skuteczności Programu – poziom projektów

Podsumowując:

- zakończone projekty z Programu LIDER to projekty **innowacyjne w skali międzynarodowej**.
- cechuje je **relatywnie wysoki potencjał wdrożeniowy**, (rezultaty ponad połowy projektów są gotowe do wdrożenia),
- **obszarem wymagającym poprawy jest komercjalizacja rezultatów** (zaangażowanie potencjalnych producentów do współpracy już na etapie działań realizowanych w ramach projektu),
- kierownicy projektów LIDERA to **badacze o najwyższym potencjale naukowym w kraju swoich dziedzinach**, jednak w odniesieniu do konkurencji zagranicznej wypadają zaledwie średnio.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap aplikowania

Wymieniane trudności:

- **przygotowanie wniosku w wymaganym terminie** (około 1/2 LIDERów wskazało na wystąpienie tego problemu, z czego ok. 10% oceniło jego skalę na dużą lub dość dużą).
- samo przygotowanie oraz **przetłumaczenie wniosku** (ok. 30% respondentów stwierdziło, że problem w ogóle wystąpił),
- **zamknięcie budżetu w wyznaczonych ramach** (ok. 30% wskazań wystąpienia problemu),
- **spełnienie warunków dostępu** do Programu (ok. 15% LIDERów, którzy przecież otrzymali wsparcie).

Ocena efektywności systemu i procedur – etap aplikowania

Definicja naukowca przyjęta w Programie:

- Zdecydowana większość osób, z którymi prowadzono wywiady (przedstawiciele wszystkich grup), negatywnie oceniała przyjętą przez NCBR na potrzeby Programu definicję młodego naukowca.
- Wskazywano na NCN jako pozytywny przykład wyjścia z sytuacji, tj. **przyjęcie definicji wyłącznie poprzez określenie czasu, jaki upłynął od uzyskania doktoratu, bez łączenia tego z cezurą wieku.**
- Głównym argumentem za zniesieniem cenzury wieku było zwiększenie otwartości.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap aplikowania

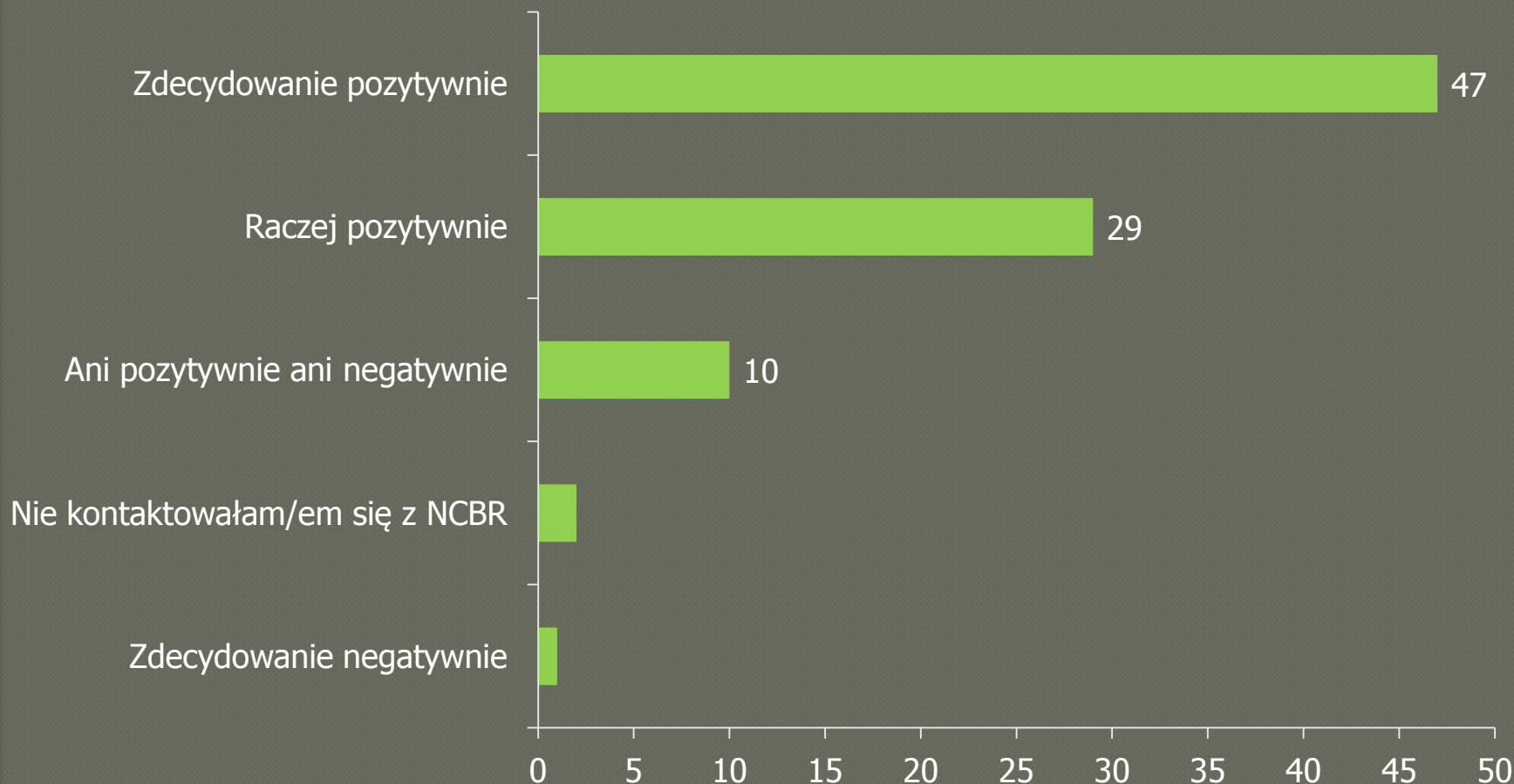
Najbardziej efektywne źródła informacji o Programie:

- strona internetowa NCBR oraz
- informacje przekazywane przez innych pracowników nauki.

Plakaty oraz broszury (1 osoba wskazała to źródło informacji) okazały się być dość nieefektywne w tym zakresie.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap aplikowania

Jak ocenia Pani/Pan kontakt z NCBR na etapie wnioskowania?

Ocena efektywności systemu i procedur – etap wyboru projektów

Rozwiązania przyjęte w zakresie trybu wyboru projektów, czyli:

- ocena recenzencka wg trzech kryteriów (ocena kandydata, projektu oraz jednostki goszczącej) oraz
- rozmowa kwalifikacyjna prowadzona przez grono eksperckie

zostały oceniane pozytywnie.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap wyboru projektów

Zastrzeżenia wobec oceny projektów przez recenzentów (wyniki badań jakościowych):

- stosunkowo **niska jakość części recenzji**, pojawiające się błędy merytoryczne oraz duże rozbieżności pomiędzy recenzjami tego samego projektu (wszystkie grupy respondentów badań jakościowych);
- **brak możliwości odpowiedzi na zarzuty stawiane w recenzjach** (problem identyfikowany przede wszystkim przez Wykonawców projektów LIDER oraz przedstawiciela Rady Młodych Naukowców);
- **niedostosowanie** do charakteru Programu i projektów **wagi poszczególnych kryteriów oceny** projektów.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap wyboru projektów

Kwestia udziału poszczególnych kryteriów oceny projektów - wątpliwości:

- zbyt duży udział oceny jednostki goszczącej w całościowej ocenie projektów,
- ważenie oceny dokonań aplikanta w stosunku do oceny jego pomysłu,
- niewielki faktyczny udział kryteriów promujących mobilność czy interdyscyplinarność.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap wyboru projektów

Drugi etap oceny projektów w ramach Programu LIDER - rozmowa kwalifikacyjna - został **uznany za niezbędny** w przypadku projektów o takiej wartości przyznawanych środków.

Główne zastrzeżenia, jakie były formułowane wobec tej procedury koncentrowały się wokół:

- niejasności samej procedury,
- jej bardzo różnego odbioru przez różne osoby,
- składu Zespołu, w którym zasiadali dotychczas wyłącznie przedstawiciele grona naukowego.

Ocena efektywności systemu i procedur – etap realizacji

27% LIDERÓW wskazało, że miało problemy podczas realizacji przedsięwzięć:

- procedura zamówień publicznych,
- problemy z przenoszeniem kosztów pomiędzy zadaniami i kategoriami,
- trudności z pozyskaniem i utrzymaniem zespołu badawczego (naturalna fluktuacja, ale i niska konkurencyjność oferty wynagrodzenia),
- problemy związane z zapewnieniem ochrony własności wyników projektów (kwota dofinansowania nie jest wystarczająca na zapewnienie międzynarodowej ochrony patentowej).

Ocena efektywności systemu i procedur

Zidentyfikowane problemy na etapie wyboru projektów (stosunkowo niska jakość recenzji oraz niejasność zasad funkcjonowania Zespołu Kwalifikacyjnego) mogą mieć przełożenie na skuteczność Programu, a zwłaszcza osiągnięcie celu dotyczącego wdrożeń i komercjalizacji.

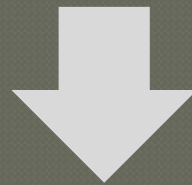
Pozostałe natomiast trudności, zarówno te na etapie aplikacji, jak i realizacji projektów LIDER pozostają raczej w sferze zmian organizacyjnych, ułatwień, z wyjątkiem problemów ze stosowaniem PZP, które jednak są trudnościami wynikającymi z uwarunkowań zewnętrznych w stosunku do NCBR.

Podsumowanie

- + trafność założeń Programu
- + użyteczność
- + efekty na poziomie uczestników
- +/- efekty na poziomie projektów

Podsumowanie

Wybrane do wsparcia projekty (przynajmniej te najbardziej zaawansowane) przedstawiają bardzo zróżnicowany poziom trzech parametrów, tj.: innowacyjności, potencjału naukowego i aplikacyjnego.

Jedynym ryzykiem występującym w Programie jest ryzyko nieosiągnięcia celów projektów, i Programu, w zakresie wdrożeń.

Podsumowanie

Ryzyko nieosiągnięcia celów w zakresie wdrożeń można wiązać z:

- ⊙ procesem wyboru projektów do wsparcia,
- ⊙ brakiem pewnych mechanizmów prowdrozeniowych w samym Programie oraz luką w architekturze wsparcia (prace rozwojowe młodych naukowców).

Rekomendacje

R1 - Zmiana procedury recenzowania projektów:

- podział procesu recenzji na 2 etapy – *blind review* projektu oraz ocena kandydata
- zwiększenie wagi kryteriów oceny projektu do ok. 60% w całości punktacji ogółem
- zamianę kryterium oceny jednostki goszczącej na zerojedynkowe kryterium oceny formalnej (czy projekt jest możliwy do zrealizowania przy danych zasobach) lub zmniejszenie wagi oceny jednostki goszczącej do ok. 10 lub 5%
- wprowadzenie możliwości ustosunkowania się do recenzji projektu (elektronicznie) i wymóg zapoznania się recenzenta z odpowiedzią, w przypadku uwzględnienia odpowiedzi – wymóg poprawienia recenzji.

Rekomendacje

R2 - Zmiana procedury drugiego etapu oceny projektów:

- rozszerzenie składu ZK o: pracowników NCBR (pełny głos), dotychczasowych LIDERÓW (optymalnie 2), przedstawicieli otoczenia gospodarczego, np. funduszy venture capital, firm konsultingowych, ewent. firmy reprezentującej branżę HR,
- ujednoczenie procedury przebiegu rozmowy dla wszystkich kandydatów (taka sama kolejność, taki sam czas na udzielenie odpowiedzi/prezentację, taki sam zestaw pytań).

Rekomendacje

R3 - Wzmocnienie wymagań odnośnie podejmowania działań sprzyjających komercjalizacji:

- w polach wniosku należy dodać pola na takie kategorie wydatków jak: udział w targach, warsztaty dla firm, prototypy, etc. (uwrażliwi to aplikantów na potrzebę uwzględnienia tego rodzaju wydatków)
- wymóg przedstawiania tzw. kamieni milowych dotyczących wdrażania wyników projektu (1. rok opracowanie analizy popytu z analizą rzeczywistego rynku dla danego produktu, 2. rok – raport opisujący udział w konferencjach, targach, organizację warsztatów dla przedstawicieli firm; 3. rok – raport opisujący próby nawiązania kontaktów z przedstawicielami firm zidentyfikowanych jako potencjalnie zainteresowane) przy założeniu, że będzie to raczej forma mobilizacji LIDERów, a nie ich rozliczania.

Rekomendacje

R4 - Instytucjonalne wsparcie w komercjalizacji:

- organizacja przez NCBR dziedzinowych seminariów/konferencji z udziałem przedstawicieli otoczenia gospodarczego z różnych sektorów i branż – LIDERzy mają mniejsze kontakty i znajomości – organizacja takich systemowych spotkań umożliwiłaby im szerszą penetrację potencjalnych rynków.

Rekomendacje

R5 - Instytucjonalne wsparcie ochrony patentowej wyników projektów

- przeznaczenie przez NCBR puli środków na międzynarodową ochronę własności intelektualnej wyników projektów badawczych realizowanych pod auspicjami NCBR (nie tylko projektów LIDER)

Rekomendacje

R6 - Rozważenie uzupełnienia „brakującego ogniwa” finansowania kolejnego etapu badań:

- podział projektów LIDER na 2 etapy: I etap to finansowanie fazy proof of concept. II etap byłby zaś przedmiotem ponownej oceny – wyniki fazy proof of concept byłyby analizowane przez zespół ekspertów i do II etapu kwalifikowałyby się tylko projekty, których wyniki są jednoznacznie pozytywne oraz w ramach których została poczyniona rzetelna analiza popytu, na podstawie której można domniemywać, że projekt dojdzie do fazy komercjalizacji,
- otwarciu Programu Demonstrator na przedstawicieli nauki poprzez wyodrębnienie dla nich puli środków.

Dziękujemy za uwagę!

b.ledzion@evaluation.pl
a.weremiuk@evaluation.pl

W sprawach związanych z niniejszym raportem lub innymi ewaluacjami
prosimy o kontakt z Panią

dr Agnieszka Tokaj-Krzewską

Kierownikiem Sekcji Studiów, Analiz i Ewaluacji NCBR

tel.: (22) 39 07 130

e-mail: agnieszka.tokaj-krzewska@ncbr.gov.pl